

Austatud lugeja!

Käesolevat Juridicat võib mõnes mõttes pidada hiljuti doktoritöö kaitsnute erinumbriks. Nimelt publitseerivad selles numbris oma teadustöö tulemusi neli viimastel aastatel doktorikraadi omandanud kolleegi. Selle asjaolu valguses võib tõusta küsimus, millises seisus Tartu Ülikooli õigusteaduskonna doktoriope praegusel ajal üldse on. Loomulikult ei saa sellele küsimusele Juridica eessõna formaadis ammendavalt vastata, kuid ometi soovib allakirjutanu juhtida lugejate tähelepanu mõningatele doktorioppega seotud aspektidele.

Möödunud aasta sügisel jõudis lõpule doktorioppekavade üleminekuhindamise protsess. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri hindamiskomisjoni leidis, et Tartu Ülikoolile tuleb anda tähtajatu õigus jätkata õigusteaduse doktoriopet ning akadeemiliste kraadide ja diplomite väljastamist. Enne seda oli hindamiskomisjon leidnud, et õigusteaduskonnas toimuv doktoriope vastab nõutavale tasemele nii õppe kvaliteedi, vajalike ressursside kui ka jätkusuutlikkuse poolest.

Märkimist väärib asjaolu, et doktorioppekavade üleminekuhindamise tulemusena on Tartu Ülikooli õigusteaduskond ainus koht Eestis, kus akadeemilist õigusharidust saab omandada kõigis kolmes kõrgharidusastmes. Võib väita, et võimekus viia läbi doktoriopet on just see faktor, mis peegeldab õppeasutuse tegelikku akadeemilist potentsiaali. Näiteks on doktorantide juhendamise tingimatuks eelduseks see, et juhendav õppejõud teeb ka ise piisaval määral teadustööd, mis väljendub rahvusvahelist tähendust omavate publikatsioonide olemasolus. Selle nõude kaudu kandub teadustööl põhinev õpetamine (ehk õpetamise kvaliteet) loomulikku rada pidi üle ka kõrghariduse madalamatele astmetele.

Doktorioppe programmijuhina saan kinnitada, et meie doktoriope on igati hea tervise juures. Ka käimasoleval õppeaastal õpib doktorioppes üle saja doktorandi. Kaitsmiseni jõudnud doktorantide arv suurenes eelmisel aastal hüppeliselt. Praegu ei ole võimalik täheldada ühtki märki, et ka edaspidi ei võiks jõuda kraadi kaitsmiseni umbes kümme doktoranti aastas.

Doktoritööd on võimalik kaitsta nii ülevaateartikliga varustatud varem avaldatud publikatsioonide seeriana kui ka traditsioonilise monograafiana. Võib väita, et õigusteaduskonna doktorandid on hakanud esimesena nimetatud töö vormistamise võimalust üha laialdasemalt kasutama. Publikatsioonide seeriasse sobivad üksnes sellised teaduspublikatsioonid, mis on (üldistatult öeldes) avaldatud rahvusvahelistes eelretsenseeritavates teadusajakirjades. Kuna see nõue tähendab muuhulgas seda, et artiklid avaldatakse võõrkeeles, oleme paratamatult olukorras, kus meie värskete doktorite uurimistulemused ei pruugi väga sirgeid radu pidi Eesti juristkonnani enam jõuda. Eelöeldu valguses on idee, et äsja doktorikraadi omandanud juristid võiksid oma uurimistulemusi kajastada ka Juridicas, igati tänuväärne.

Tulles tagasi käesolevas Juridica numbris avaldatud värskete juuradoktorite artiklite juurde, saab nentida, et kõigi autorite artiklid seonduvad suuremal või vähemal määral nende doktoritöö teemaga. Nii analüüsib Mari Ann Simovart oma artiklis hankelepingu sisustamise vabaduse piiranguid, tema doktoritöö pealkirjaks on „Lepinguvabaduse piirid riigihankes: Euroopa Liidu hankeõiguse mõju Eesti eraõigusele“. Silvia Kaugia käsitleb oma artiklis õigusteadvuse mõistet, tema väitekiri kannab pealkirja „Õigusteadvuse olemus ja arengudeterminandid“. René Värk on kirjutanud artikli oma doktoritöö „Riikide enesekaitse ja kollektiivse julgeolekusüsteemi võimalikkusest terroristlike mitteriiklike rühmituste kontekstis“ kolmanda peatüki põhjal, analüüsides riigi vastutust mitteriiklike terroristlike rühmituste eest. Kuigi pealkirjades see otseselt ei kajastu, põhineb ka Margit Vuti artikkel tema doktoritööl: kui oma artiklis analüüsib autor aktsionäri kahju hüvitamise nõuet aktsiaseltsi ja selle juhtorgani liikmete vastu, siis tema doktoritöö kannab pealkirja „Aktsionäri derivatiivnõue kui õiguskaitsevahend ja ühingujuhtimise abinõu“.

Meeldivat lugemist soovides

Janno Lahe